

Khu di tích Phủ Chủ tịch - Di tích quốc gia đặc biệt

Khu di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Phủ Chủ tịch, gọi tắt là Khu di tích Phủ Chủ tịch tại Hà Nội, là nơi sống, làm việc lâu nhất trong cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chủ tịch và đây cũng là nơi Bác đã qua đời.

Khu di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh nằm trên địa phận phường Ngọc Hà, quận Ba Đình, thành phố Hà Nội, nhìn ra đường Hùng Vương và quảng trường Ba Đình. Khu di tích hiện có hàng vạn hiện vật thuộc nhiều chất liệu khác nhau liên quan đến cuộc đời cũng như quá trình hoạt động cách mạng của Người.

Tổng thể khu di tích rộng hơn 14 héc-ta, trong đó diện tích được xếp hạng là 22.000 mét vuông, bao gồm 16 công trình, trong đó có những công trình đã tồn tại hơn 100 năm. Sau khi Chủ tịch Hồ Chí Minh qua đời, khu Phủ Chủ tịch trở thành khu di tích lịch sử. Nhiều khách du lịch tại Việt Nam và khắp thế giới đã đến thăm khu di tích này. Một số công trình có giá trị và dấu ấn trong khu di tích để lại trong lòng người tham quan những lưu luyến không quên, như:

Nhà 54

Đây là nơi Bác sống và làm việc từ tháng 12.1954 (vì thế có tên gọi là Nhà 54) đến giữa tháng 5.1958. Sau đó, Bác chuyển sang ở ngôi nhà sàn được xây dựng trong khu vườn Phủ Chủ tịch nhưng hàng ngày vẫn trở về đây để dùng cơm và khám sức khỏe định kỳ.

Nhà có ba phòng, phía giáp bờ ao là phòng làm việc và cũng là nơi Bác tiếp khách, ở giữa là phòng ăn, cuối cùng là phòng ngủ. Mọi đồ dùng sinh hoạt cùng với tài liệu sách báo Bác đang đọc, những món quà lưu niệm bạn bè quốc tế tặng vẫn được giữ nguyên, xếp đặt gọn gàng như những ngày cuối cùng của Bác. Nhà 54 có gần 400 tài liệu, hiện vật minh chứng cuộc sống giản dị, gần gũi, gần gũi với nhân dân của Bác.

Nhà sàn gỗ

Đây là nơi Bác sống và làm việc từ giữa tháng 5.1958 đến năm 1969. Kiểu nhà sàn được chính Bác lựa chọn sau buổi gặp mặt đại biểu các dân tộc thiểu số Việt Bắc tại Phủ Chủ tịch và sau chuyến đi thăm một số địa phương của tỉnh Thái Nguyên.

Ngôi nhà được khởi công xây dựng ngày 15.4.1958 và đến 17.5.1958 thì hoàn thành. Nhà gồm 2 tầng được làm bằng gỗ đôi, mái lợp ngói. Trước nhà là một vườn hoa nhỏ, trồng nhiều loại hoa thơm. Phía ngoài là hàng rào đâm bụi gọi nhớ hình ảnh ngôi nhà Bác đã sinh ra và lớn

Bác Hồ bên ao cá

Ảnh: Tư liệu

"Nhà sàn - nơi Bác từng sinh sống, tại Phủ Chủ tịch.

Ảnh: Tư liệu

lên ở quê hương Nghệ An. Tầng dưới nhà sàn kê một bộ bàn ghế lớn, là nơi Bác họp, trao đổi công việc và tiếp khách. Tầng trên nhà sàn có hai phòng là phòng làm việc và phòng ngủ. Diện tích mỗi phòng hơn 10 mét vuông. Phòng làm việc có một bàn, một ghế, một giá. Sách ở trên giá thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau, trong đó có nhiều cuốn sách của các tác giả trong và ngoài nước tặng Bác với những lời đề tặng đầy tình cảm trân trọng và quý mến. Ngăn dưới cùng của giá sách là chiếc máy chữ được Bác sử dụng hằng ngày. Tại đây, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã soạn thảo nhiều văn bản quan trọng, đặc biệt là bản Di chúc lịch sử. Phòng ngủ có chiếc giường gỗ trải chiếu cói, mùa đông có thêm tấm đệm, chăn bông và một lò sưởi điện nhỏ. Trên bàn làm việc ở phòng ngủ vẫn còn một số sách, tạp chí, chiếc mũ cát và chiếc đài bán dẫn của bà con Việt kiều Thái Lan kính biếu Bác. Trên chiếc tủ nhỏ đặt ở đầu giường vẫn còn chiếc đồng hồ và cuốn sách Bác đang đọc dở.

Nhà 67

Đây là ngôi nhà màu xanh nhạt ở phía sau nhà sàn, nằm sát gò đất cao, nơi Bác làm việc từ năm 1967 đến năm 1969, nơi Bác chữa bệnh và qua đời. Nhà được xây từ ngày 1.5.1967 và hoàn thành ngày 30.6.1967, vì thế có tên gọi là Nhà 67. Vào năm 1967, cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc của đế quốc Mỹ ngày càng trở nên ác liệt. Trước tình hình đó, để đảm bảo an toàn tuyệt đối cho Bác, Bộ Chính trị đã quyết định xây dựng ở phía sau nhà sàn một ngôi nhà kiên cố để Bác làm việc.

Ngôi nhà có tường dày hơn 60cm, trần dày hơn 1m bằng bê tông, cốt thép, được sử dụng làm nơi Bác họp Bộ Chính trị, làm việc với các đồng chí Trung ương và các cán bộ phụ trách đầu ngành để bàn những vấn đề quan trọng của đất nước. Ngày 17.8.1969, sau khi kiểm tra sức khỏe, các bác sĩ đề nghị Bác không lên xuống nhà sàn nữa mà chuyển hẳn xuống ở nhà 67 để điều trị bệnh. Hiện nay, trong Nhà 67 vẫn còn treo 2 tấm bản đồ quân sự, chiếc đài ZENITH trên bàn làm việc, đồng hồ trên tủ nhỏ ở cạnh giường và cuốn lịch treo tường dừng lại thời khắc Bác đi xa: 9 giờ 47 phút ngày 2.9.1969.

Đường Xoài

Đường Xoài rộng 5m, dài hơn 200m, là nơi Bác thường tập thể dục vào mỗi buổi sáng và đi bách bộ sau giờ làm việc buổi chiều. Con đường được mang tên Đường Xoài bởi hai bên đường là hai hàng cây xoài cổ thụ. Đường Xoài đã từng ghi dấu nhiều kỷ niệm đẹp và cảm động giữa Bác với đồng bào, chiến sĩ miền Nam. Một trong những kỷ niệm đó là bức hình ghi lại phút giây gặp gỡ đầu tiên giữa Bác với đoàn đại biểu anh hùng, chiến sĩ thi đua các lực lượng vũ trang giải phóng miền Nam ra thăm miền Bắc vào ngày 15.11.1965.

Ao cá

Ao cá trong khu di tích rộng hơn 3.000 mét vuông, nơi sâu nhất khoảng 3m, nằm phía trước nhà sàn. Trong ao nuôi nhiều loại cá khác nhau như: trắm, chép, mè, rô phi... Hàng ngày, sau giờ làm việc buổi chiều, Bác thường ra cầu ao cho cá ăn. Trước khi cho cá ăn, Bác thường vỗ tay gọi, lâu dần tiếng vỗ tay đã tạo cho cá một phản xạ quen thuộc, hễ cứ nghe tiếng vỗ tay cá lại bơi về cầu ao.

Vườn cây xanh

Vườn cây xanh với diện tích hơn 65.000 mét vuông, kết hợp với ao cá tạo nên một bức tranh thiên nhiên hữu tình. Hệ sinh thái thực vật trong vườn rất phong phú, đa dạng với 1271 cá thể thuộc 161 loài, 54 họ, trong đó có 35 loài cây ăn quả, 59 loài cây bóng mát, 67 loài hoa và cây cảnh. Các loài cây được trồng xen kẽ nhau tạo nên những nét chấm phá, làm tăng sự sinh động, hấp dẫn của cảnh

quan. Nhiều cây mang ý nghĩa lịch sử, văn hóa, gắn với quê hương đất nước, gắn với tình đồng chí, bè bạn quốc tế, tình hữu nghị giữa các dân tộc.

Ngoài ra, khu di tích còn có một số điểm di tích khác như nhà bếp, nhà để hai chiếc xe ô tô mà Bác đã từng sử dụng, Phủ Chủ tịch, Văn phòng Chính phủ và vườn cây xung quanh. Hiện nay, Phủ Chủ tịch và Văn phòng Chính phủ vẫn là nơi làm việc của cơ quan nhà nước.

Sau ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh đi xa, nơi Người ở và làm việc cùng với các di tích, kỷ vật ở đây đã trở thành những vật chứng quý giá, biểu tượng thiêng liêng về cuộc sống, hoạt động của Người trong 15 năm cuối đời, phản ánh những giá trị cao đẹp nhất của tư tưởng và đạo đức Hồ Chí Minh. Ngày 12.8.2009, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 1272/QĐ-TTg xếp hạng Khu di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Phủ Chủ tịch là 1 trong 10 di tích quốc gia đặc biệt.

(Ngọc Ánh. Tổng hợp tài liệu)

HỢP THƯ CỘNG TÁC VIÊN

Từ 01.04.2018 đến 01.05.2018, Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông đã nhận được bài của các chuyên gia, cộng tác viên về lĩnh vực Lý luận chính trị, Báo chí truyền thông và các ngành Khoa học xã hội và nhân văn:

Lê Thế Phong, Phòng Thị Hiến, Lê Văn Phục - Trần Thị Thủy Chinh, Bùi Đình Phong, Lê Thị Thủy Linh, Quách Thị Gấm, Trần Văn Phòng, Trịnh Thủy Lam, Khổng Thị Thu Trinh, Hoàng Quốc Bảo, Nguyễn Hữu Đồng, Phạm Ngọc Hòa - Trương Thị Nhụy, Nguyễn Quang Bình, Đặng Thị Thu Hương - Mai Ngọc Quỳnh, Nguyễn Thị Minh Phương - Nguyễn Thị Ngọc mai, Phạm Thị Hoa, Đặng Công Thành, Ngân Lương, Vũ Huyền Nga, Nguyễn Quang Bình, Huỳnh Thị Chuyển, Nguyễn Thị Hoa, Phạm Bá Nhiễm, Nguyễn Văn Quang, Nguyễn Thị Thu Huyền, Lâm Tấn Hòa - Nguyễn Văn Triều, Nguyễn Anh Hùng, Võ Văn Chi - Đoàn Trung Dũng - Nguyễn Thị Nhung ...

Ban biên tập Tạp chí xin trân trọng cảm ơn và mong tiếp tục nhận được bài của quý vị cho số tháng 05.2018 với chủ đề Kỷ niệm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh. Để thuận tiện trong khai thác, biên tập và sử dụng bài của Tòa soạn, Ban Biên tập Tạp chí đề nghị các tác giả tuân thủ chặt chẽ Thể lệ đăng bài của Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông (trên Tạp chí số tháng 7.2017).

BAN BIÊN TẬP